

Dünyanın Kuşak Yol'a, Kuşak Yol'un Şiire İhtiyacı Var ve Kuşak Yol Şairlerine Çağrı

HÜSEYİN HAYDAR

Şair Hüseyin Haydar, 1956 yılında Trabzon'da doğdu. Yüksek öğrenimini ekonomi ve maliye üzerine yaptı. Yazarlar ve Çevirmenler Kooperatifi YAZKO'da Edebiyat ve Çeviri dergilerinde yazı kurulu üyeliği ve teknik yönetmenlik yaptı. İlk şiir kitabı Acı Türkücü ile 1981 Akademi Şiir Birincilik Ödülünü kazandı. Daha sonra yayımlanan pek çok kitabıyla ödüller kazandı: TROYA Şiir Ödülü 2012, Ahmet Necdet Şiir Ödülü 2012, Yunus Nadi Şiir Ödülü 2012, Enver Gökçe Şiir Ödülü 2013. Ulusal Kanal Yayın Kurulu üyeliği ve görsel yönetmenliği görevlerini yürüttü. Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) Yönetim Kurulu Üyeliği yaptı. Ulusal Kanal'da Edebiyat Cephesi adlı programını hazırlayıp sundu. Vatan Partisi Merkez Karar Kurulu ve Ulusal Bilim Strateji Merkezi Üyesi. On yıldan beri şiirlerini Aydınlık gazetesindeki Şairin Emeği köşesinde her hafta yayımlamaktadır.

Maddi çıkarların çatışması bir noktadan sonra aşılabilir fakat yüzyıllar içinde birikmiş manevi karşıtlıkları aşmak, gerici fikirleri, ön yargıları yıkmak o kadar kolay olmamaktadır. Bunun için ihtiyaç duyulan araçlar kültür ve sanatın olanakları içinde aranmalıdır.

TARİHSEL İPEK YOLU'NDAN ESİNLENİLEREK, dünyada Kuşak Yol İnisiyatifi¹ diye adlandırılan bu kapsamlı Girişim, bir yönüyle Çin'in geleceğe yönelik hedeflerini ve bu hedeflere ulaşma yöntemlerini anlatırken, diğer yönüyle yükselen Asya milletlerinin birikmiş ekonomik, kültürel özlemlerine cevap verme potansiyelini taşımaktadır. Kavram, asıl bu ikinci özelliğiyle, ezilen ve gelişmekte olan milletlerin dikkatini çekmekte, ihtiyaçlarına uygunluğu ölçüsünde harekete geçirmektedir.

Kuşak Yol Girişimi'nin kıtalar çapındaki etkili atılımlarının dayandığı felsefi tabanı, özellikle Asya insanının paylaşımcı, kucaklayıcı geleneğiyle uyumaktadır. Batının insanlığa dayattığı sömürgeci, saldırgan, ayrıştırıcı politikaları çökerken, Asya'nın toplumsalcı, birleştirici, barışçı karakterde ortaya koyduğu bu tarihi atılım hızla yükselmektedir.

Daha kuruluş aşamasında pek çok aydının ilgisini çeken ve genel olarak güvenini kazanan Kuşak Yol Girişimi, Batı hegemonyası ile mücadele eden devletlerin gözünde kurtarıcı rol üstlenmiş görünüyor.

Kuşak Yol Girişimi her şeyden önce, gelişmekte olan ülkeler ile devrimsel atılımlara gereksinim duyan mazlum halkları temel çıkarlarda buluşturmaya davet etmektedir. Elbette, bu çatışmalı sürecin maddi ve manevi olmak üzere iki temel boyutu söz konusudur. Maddi çıkarların çatışması bir noktadan sonra aşılabilir, fakat yüzyıllar içinde birikmiş ma-

nevi karşıtlıkları aşmak, gerici fikirleri, önyargıları yıkmak o kadar kolay olmamaktadır. Bunun için ihtiyaç duyulan araçlar kültür ve sanatın olanakları içinde aranmalıdır.

Dünyanın Kuşak Yol'a İhtiyacı Var

21. yüzyılın başında, Asya milletleri, Batının sömürgeci, işgalci acımasız müdahalelerinden kurtulmanın yolunu aramaktayken, Çin Halk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Xi Jinping'in 2013 yılında ilan ettiği Kuşak Yol Girişimi önerisi, mazlum ve gelişen dünyanın önüne dikilen demir dağları yarmada bütün insanlığa umut ışığı oldu.

Bir bakıma Mao Zedung'un Çin devrimi günlerinde şiirsel bir deyişle dile getirdiği ve Türk Ergenekon destanına gönderme yapan, "Demir geçitten geçeceğiz!" imgesi bugünü de çok iyi anlatmaktadır. Görünen odur ki, bu kez de mazlum milletler üzerindeki demir kuşatma enternasyonal bir eylemle eritilip yarılacaktır. Bu açıdan bakınca Girişimin adına "Enternasyonal Ergenekon" diyebiliriz.

Yapılan kutlu çağrının hemen ardından tarihsel boyutta ve güncel zeminde ayakları yere basan bu devrimci girişim entelektüel çevrelerde ses getirdi. Aynı zamanda ben de atılımı hem bilinçle, hem yürekten coşkuyla karşılamış, "Beklenen Çağrı" şiiriyle selamlamıştım:

1 İnisiyatif: Bu sözcük, kavramın bütünlüğü içinde "Girişim" anlamında kullanılıyor. Biz de Türkçe olan "Girişim" kavramını kullanacağız. Ancak "İnisiyatif" in taşıdığı "Öncelik, üstünlük", "Karar verme yetkisi" ve "Gerekli kararları almayı bilen kişinin niteliği" yönündeki anlamlarını da akıldaki tutmak gerekir.

*Beklenen çağrı bugün geldi ve yere düştü kılıcı zalimin.
Haydi, açın kapılarımızı, uzatın ellerinizi kardeşlerim.
Bilir misiniz, kutlu çağrı kimden, hangi yığitten geldi?
Bir yoldaş mektubu, bir ucu yanık sevda mendili ki,
Dağların taşların içinde ışıldayan şehit kemiklerinden,
Bozkır yarlarından, ırmaklarından aşır da geçen,
Ölümlü tanrılardan değil, ölümsüz insan elinden geldi.*

*Beklenen çağrı bugün geldi, yazgıdaşımız Çin'den:
Diyor, kaldıracağız ölüm kayasını Asya'nın göğsünden.
Sarı Nehre doğru akan orduların komutanından,
Gizemli yıldızlardan değil, kara topraktan çıkıp gelen,
Diyor, evlerimiz sırt sırta, arzularımız kapı kapıya...
Ortak mutluluğa koşan, büyük ailenin oğulları kızları biz,
Kavuşacağız, ayaklarımızın altında uzayan yoldan.²*

“Umudumuz, uyumlu ortak hedefleri olan bir büyük aile yaratmaktır” diyen Çin Devlet başkanı Xi Jinping’in seslenişi derin ve içtenlikli çağrışımlar içeriyordu. Bize düşen, 21. yüzyılın bu en büyük tek-lifini açıklık, dürüstlük, doğruluk ve kavranabilirlik noktalarında sahiplenip milyonlara aktarmaktı.

"Dostluğu gelecek nesillere aktarmayı, uyumu ve kardeşliği ön planda tutan Kuşak Yol Girişimi, savaş heveslilerinin de iradesini kırmaktadır."

İşte her birimizi farklı kültürel yollardan bir araya toplayan güç, bu yakıcı çağrının taşıdığı karşı konulmaz enerjidir. Kuşak Yol Girişimi, yüksek entelektüel değeri ve gelişen dünyanın ihtiyaçlarına cevap veren çok yönlü zenginliğiyle tam zamanında tarih sahnesine çıktı.

“Çin’e Özgü Sosyalizm” ile bütünleşen Kuşak Yol Girişimi, aynı zamanda yarım kalmış Milli Demokratik Devrimlerin tamamlanma çağını müjdelemektedir.³ Milli Demokratik Devrimler, ülkelerin emperyalizmden kurtulduğu, üretici güçlerin öz-

gürleştiği, toplumun sosyalizme yöneldiği devrimler aşamasıdır.

Dostluğu gelecek nesillere aktarmayı, uyumu ve kardeşliği ön planda tutan Kuşak Yol Girişimi, savaş heveslilerinin de iradesini kırmaktadır. Xi Jinping Eylül 2013’te Kazakistan’da Türkiye’yi ve Asya Türklerini yakından ilgilendiren şu açıklamayı yapıyordu:

“Çin, barışçıl gelişme yoluyla bağımsız ve barışçı dış politikayı kararlılıkla sürdürecektir. Bütün ülkelerin halklarının kendi iradesiyle seçtikleri gelişme yoluyla izledikleri iç ve dış politikalara saygılıyız. Orta Asya ülkelerinin içişlerine asla müdahale etmeyiz. Bölgesel işlere yön verme yetkisini ele geçirme arayışında asla bulunmayız ve nüfuz alanı kurmanın peşinde koşmayız. Rusya ve Bütün Orta Asya ülkeleriyle birlikte, iletişimi ve eşgüdümü pekiştirerek uyumlu bir bölge oluşturmak için yılmadan çaba harcamaya hazırız.”⁴

Öte yandan Kuşak Yol Girişimi, ezilen ve gelişmekte olan ülkeler için milli karakterde devrimci atılımlar bütünüdür. Böyle olduğu için Girişim, hiçbir gücün hegemonya kurmasına meydan bırakmayacak, buna fırsat vermeyecektir. Bu yönüyle Kuşak Yol Girişimi, yazgıları birbiriyle ortak ülkeleri aynı çıkarlarda buluşturmaktadır.

Kuşak Yol’un Şiire İhtiyacı Var

Bu büyük hamlede sanatın diline gereksinim vardır. Girişim sürecinde karşılaşılan, fakat siyasetin çözemediği, üstesinden gelemediği sorunları şiire çözeceğiz. Kuşak Yol Girişimi’nin başarısı için vicdanları harekete geçirmede Kuşak Yol şairlerine büyük görevler düşmektedir.

Şairin görevi, ortaya koyduğu yapıtıyla ve eylemiyle bir vicdan hareketi işlevini görür. Bu işlev mücadele süreçlerinde somutlanır. Vicdan, her in-

² *Beklenen Çağrı* şiirinin tamamını dergimizin gelecek sayılarında hazırlayacağımız Kültür, Sanat dosyası içinde yayımlayacağız. (yn.)

³ Perincek, D. Yüzyılın Tecrübesiyle Ekim Devrimi’ne Bakışlar. *Teori*. Kasım 2019.

⁴ Xi, J. (2017). *Çin’in Yönetimi*. İstanbul: Kaynak Yay. s. 338.

sanın dünyaya gelişinde içinde kazanılmış değer olarak vardır ve bir bakıma insanın toplumsal özününün bireyde yoğunlaşan manevi gücüdür. Toplumsal yaşamın ilerlemesinde görev üstlenen vicdani sorumluluk duygusu, gerçeğin savunulmasında birinci derecede önem taşır.

"Şiirin ve sözün gücünün hedefi, insanın insanı ezmediği, öldürmediği bir dünyada yeryüzünü savaşız, sömürsüz bir Büyük Vatan yapmaktır."

Sağduyunun yanı sıra vicdanın yeniden harekete geçmesi ancak ve ancak onun, sanatın şiirsel özünüyle buluşmasıyla olanaklıdır. İşte o sanat gücünün kaynağında yoğunlaşan doğrudan hedefe giden şiirin gücüdür.

Şiirin ve sözün gücünün hedefi, insanın insanı ezmediği, öldürmediği bir dünyada yeryüzünü savaşız, sömürsüz bir Büyük Vatan yapmaktır. Bu hedef insanoğlunun yetkinleşme evriminde bugüne dek yaratılmış her türden sanatın da asıl hedefidir. O nedenle gelişmeyi, yetkinleşmeyi sağlayacak baş çelişme gelecekte insanla insan arasında değil, insanla doğa arasında gerçekleşecektir. İşte şair de yaratıcı emeğini o büyük hedefe ulaşmak için ortaya koyarken, kendi çağında üzerine düşen işi başarmak zorundadır. Bugünün milli devletlerini savunmak, yarının "Büyük Vatan"ı, yani dünyamızı savunmak demektir. Büyük

Vatan olan dünyayı Yunus Emre⁵ şöyle betimliyor: "Bu dünya bir gelindir yeşil kısıl donanmış / İnsan böyle geline bakar bakar doyamaz."

İnsanın özünü yansıtan şiir yapıtlarında gerçekliği ve onun ışığında geleceği görebiliriz. Kuşak Yol mücadelesinin halkların gönülünü kazanabilmesi

için, hareketin özündeki devrimciliğin ve insaniliğin vicdanlara iyi yansıtılması gerekmektedir. Vicdan devrimcidir. Vicdanın ürünü olan şiir de devrimci bir erdemliliklerdir. İnsanlık tarihi boyunca en yüksek saygıyı görmesi bundandır.

Yunus Emre

O nedenle sanat ve şiirin kazandırdığı olanaklar, Kuşak Yol Girişimi için de yaşamsal bir değer ve önem taşımaktadır. Farklı anlayış, inanç ve kültürlerle sahip halkları benzer nesnel koşullarda oluşmuş ortak duygularda buluşturmak kolay bir iş değildir. Başta büyük devrimler olmak üzere, tarih boyunca dönüştürücü toplumsal hareketlerin hepsi devrimci savaş ile devrimci kültür ve sanatın aynı cephede buluşmasıyla zafere ulaşmıştır.

Çin Devriminin önderi Mao Zedung şöyle diyor: "Çin Halkının kurtuluşu uğrunda mücadelelerimizde çeşitli cepheleler vardır. Kalem ve silah cepheleleri. Yani kültürel ve askeri cepheleler de bunların arasındadır. Düşmanı yenmek için özellikle silahlı orduya dayanmak zorundayız. Ama bu ordu tek başına yeterli değildir. Saflarımızı birleştirmek ve düşmanı yenmek için mutlaka bir kültür ordusuna da sahip olmamız gerekir."⁶

⁵ Yunus Emre: (1238-1321) Türk dilinin en büyük şairlerinden. Batı Asya'ya yapılan Haçlı Seferleri, Anadolu'ya yayılan Moğol istilaları ve Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluş sürecinin yol açtığı uzun savaşlar döneminde yaşamıştır.

⁶ Mao Z. (1999). *Kültür Sanat ve Edebiyat Üzerine*. İstanbul: Berfin Yay. s.36.

Kuşak Yol Girişimi'nde bütün şairlere acil görevler, yakıcı sorumluluklar düşmektedir. “Ey Şairler, gelin Şiirin İpek Yolu Kuşağı'nı birlikte kuralım,” çağrısı işte böyle bir gerekliliğin ürünüdür.

Başarısızlığa yol açabilecek emperyalist ve gerici, kültürel ve sanatsal saldırılar milli, demokratik, devrimci, toplumcu kültür, edebiyat ve şiirin yumuşak gücüyle bertaraf edilebilir. Özellikle şiir insanın içindeki vicdan yağmurunu usul usul yağdırır ve bencillik kirini, korkaklık pasını temizler, ona yaşama sevinci ve cesaret aşılar. Şiir bireyi insanlığın geleceğe uzanan kutlu yolunda ilerlemeye yönlendirir, yüreklendirir.

Bugüne dek insanlık tarihi sanat ve şiir desteği olmayan hiçbir kitlesel hareketin zaferini kaydetmemiştir.

Aynı zamanda şiir insanda erdemli düşünce ve davranışları harekete geçirir. Kuşak Yol Girişimi şiirle aşılılmazsa cansız, güdük ve ruhsuz kalacaktır. Bugüne dek insanlık tarihi sanat ve şiir desteği olmayan hiçbir kitlesel hareketin zaferini kaydetmemiştir.

Büyük eylemci gövdemiz olan Kuşak Yol Girişimi'nin organlarını ve kas dokularını, edebiyat ve şiirin kılcal damarlarıyla taze oksijenle besleyebiliriz. Bu bilge hareketin kendi içindeki çeşitliliğinin bir gönül bütünlüğüne ulaştırmamız gerekmektedir. Eğer yapamazsak, dev gövde hantallaşacak, isteksizleşecek ve hedefine ulaşmada zorluklarla karşılaşacak, hatta küçülüp güdükleşip bir kenara atılacaktır.

Küreselci Emperyalizm, tam da bu nedenle uzun yıllardan beri halkların kültürel, sanatsal birliklerini bozmakta, gelişmesini engellemekte, milletleri etnik kültürün tuzağına çekme çabasını genişleterek sürdürmektedir. Kuşak Yol Girişimi'nin görevi her ülkede, bu türden gerici saldırıların karşısına birlikte dikilmeyi örgütlemektir. O nedenle biz şairlerin işi, saldırıları doğdukları yerde göğüs-

leyip ortadan kaldırmak için kurulmakta olan yeni dünyanın kültür ve sanat kuşağını inşa etmektir.

Bunun için Kuşak Yol Ülkelerinde “Şiirin İpek Yolu Birlikleri”ni kurarak binlerce şairi seferber etme görevi önümüzde duruyor. Yaşasın “Bir Kuşak Bir Yol, Bin Şair!”

Sairlerin Öne Çıkma Vaktidir!

Avrasya'nın değişik bölgelerinden gelen olumlu ya da olumsuz haberler, Kuşak Yol Girişimi'nin dünyayı her geçen gün biraz daha etkilediğini gösterirken, Kuşak Yol'a duyulan ihtiyacı da belirginleştirmektedir. Milli Devletlerin güç birliğinin yolu, Kuşak Yol Girişimi'nin sağladığı milli devletlerin birbirine yakınlaşmasıyla açılacak ve güven altına alınacaktır.

Halklar arasındaki geçmişe dayalı yanlış önyargılar ancak sanatla, edebiyatla, şiirle yıkılır. Eğer büyük Rus edebiyatı ve Türk milli edebiyatı olmasaydı Rusya ile Türkiye arasındaki Çarlık-Sultanlık döneminden kalma, zihinlere yerleşmiş olumsuz duygular ortadan kaldırılamazdı ve Rus Devrimi ile Türk Devriminin dayanışması sağlanamazdı.

Kuşak Yol Girişimi'nin verdiği esinle Asya milletlerinin doğasında var olan yoğun şiir sevgisi, şairlerin çabasıyla büyük bir güce dönüştürülmelidir. O nedenle şairlerin kurumsal örgütler kurarak öne çıkma zamanı gelmiştir. Büyük değişim sürecinde şairler öne çıkacak ve halkları birbirlerine yakınlaştıracaktır.

Tarih içinde kanıtlandığı gibi bugün de Kuşak Yol Girişimi'nin başarısı için şiirin desteğine acil ihtiyaç vardır. Eğer Xi Jinping'in gündeme getirdiği, “Kültürel yumuşak gücümüzü artırmak ve bütün dünyada güçlü bir ahlaki destek” arıyorsak, İpek Yolu Şiir Kuşağı bize bu olanakları sunuyor! Siyasetin girmekte zorlandığı gönül evlerine şiir yoluyla girilecek. İpek Yolu'nu insanlığın özgür geleceğine uzanan ipekten bir ahlak, erdem yolu yapmak istiyorsak, bu yolda bütün şairlerin kollarını sıvaması gerekiyor.

KUŞAK YOL ŞAIRLERİNE ÇAĞRI

Avrasya'nın en büyük köprüsü Türkiye'den Doğu'nun ve Batı'nın şairlerine sesleniyorum. Kuşak Yol ülkelerinin şiir geleneği içinde yetişmiş, yetkinleşmiş görkemli şair ordusuna ulaşsın sesim: Şairleri işbirliğine çağırıyorum. Emperyalist hegemonyadan kurtulmaya çalışan insanlığın her dönemden daha fazla bugün şairlere ihtiyacı var. Gelin, milletlerimizden aldığımız güçle, şair emeklerimizi birleştirelim. İnsanlığın geleceği için, boynumuzun borcu olan, şairlerin işbirliğini ilan edelim.

Asya'mızın ulu şairlerinden Yunus Emre'nin diliyle söylersek: *"Gelin tanış olalım, işi kolay kılalım!"* Avrasya dolusu şair ordusu, gelin bu kutsal seslenişe kulak verelim, bu sesin birleştirici mesajına bağlı kalalım. Gelin önce Kuşak Yol kentlerinden yola çıkalım, bir kurultay toplayalım. Birbirimizi yakından tanıyalım, gözlerimizin içine bakalım. Bunu yaptığımız anda zor işler kolaylaşacak... 800 yıl önce Doğu Batı savaşlarını yaşamış Yunus, bin kitaplık bilgiyi özetleyerek diyor ki: *"Sevelim sevilelim, dünya kimseye kalmaz!"*

Bir Türk atasözü de şöyle diyor: *"Ömür biter, yol bitmez!"* Bu söz boş vermişliği değil, tam tersine insanoğlunun hiç bitmeyen yaşama mücadelesini, yetkinleşme çabasını, geleceğe doğru atılımlarını anlatıyor. Bugün o kararlı adımlar Yeni İpek Yolu'nda geleceğimize doğru atılıyor ve atılım kuşaklar boyu sürecek.

Başkan Xi Jinping'in baş tacı ettiği, *"İnsanın ortak geleceğini inşa etmeye giden yol,"* işte bu yoldur. Bizi korkunun, yoksulluğun, hor görmenin değil, barışın, refahın ve hoşgörünün dünyasına götürecek başka bir yol bilen var mı? Kuşak Yol'da şarkılar söylendikçe, şiirler okundukça, insanlar kucaklaştıkça yolculuklar güzelleşecek, yollar kısılacak, ömürler uzayacak.

Ortak bir dilimiz var: Gönül dili. Şiir dili. İnsanlık dili. Kolay bir dil. Bu dili herkes mükemmel konuşabilir, mükemmel anlayabilir. Gelin İnsanlık diliyle konuşalım. Bu dili öğrenmek için kurs gör-

meğe gerek yok, beynimiz biliyor çünkü. Bu dili anlamak için okula gitmeğe de gerek yok, yüreğimiz anlıyor çünkü.

Kıtalarından kıtalara muazzam kara yolları, deniz yolları, hava yolları kurabiliriz, önemlidir. Bu yollarda çok farklı kültürden insanlar yürüyecek, türlü türlü halklar geçecek. Gelin bu yolları gönül yolu yapalım, işi kolay kılalım. Gelin yüreklerimize kanat takalım, ortak geleceğimize doğru birlikte kanat açalım. Gönülden gönüle giden yollar böyle kurulur. Dağlar, denizler böyle açılır.

Ve bu yollar boyunca insanlar şiirce konuşacak. Dilimiz gönülce dili olacak. Bu kutsal görev için Kuşak Yol şairlerini *"İpek Yolu Şiir Kuşağı Birlikleri"*ni kurmaya çağırıyoruz. Gelin derdimizi, sevincimizi şiirin şifalı diliyle anlatalım. Kış ayında elmalar çiçek açsın, kurak bozkırda ırmaklar çağılsın.

Hedefimiz, *"İpek Yolu Şiir Kuşağı Birlikleri"* yle insanlığın ortak geleceği için yeryüzü şairlerini buluşturmak ve kör kapıları birlikte açmak, demir geçitleri birlikte geçmek. İpek Yolu evimizin, köyümüzün yolu olsun. Gelin, bin yıl sonraki çocukluğumuzun elinden tutalım, sonsuz, ölümsüz bir yaşama doğru yola çıkalım.

Kuşak Yol şairlerini göreve çağırıyorum. 21. Yüzyıl Şairlerinin ortaya çıkma vaktidir. Gelin Avrasya'nın ulu şairlerinin ruhlarını, cesaretlerini, erdemlerini kuşanarak işbaşı yapalım. İpek Yolu Şiir Kuşağını birlikte kuralım. Gel ey Li Bai, Rudeki, Yunus, Goethe, Shakespeare...

Gel ey Puşkin, Nazım, Lu Sün...

Yürekler kanat açsın, uzaklar yakınlaşsın... Hasret bitsin! İpek Yolu'nu Cennet yolu yapamazsak, birlikte Cehenneme girelim! Yaşasın *"Bir Yol, Bir Kuşak, Bin Şair!"* ❀